

МОВНІ ПРОБЛЕМИ В ПРАВІ

М. С. Яворська

(студентка II курсу Криворізького факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ)

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Криворізького факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Іслам Аліна Володимирівна

У ході вивчення проблеми Українського законодавства визначено проблеми прав та свобод громадян, пов'язаних із правом на рідну мову. Законодавство України не встановлює повноважень спеціальних державних органів, які відповідають за дотримання цього права, не передбачає конкретної юридичної відповідальності за його порушення тощо, тобто не визначає всього комплексу питань, які є в цій сфері.

У загальних дослідженнях із проблем мови пов'язані з можливістю багатьох інших прав та свобод, тому ми не можемо обминути питання щодо права титульної національності на розвиток української мови, національних меншин на розвиток та використання їхніх мов, а також права усіх громадян на вивчення і використання інших мов.

Метою статті визначення загальних проблем які пов'язані з Законодавством України з правом на рідну мову. Питання розвитку української мови та вивчення і використання інших мов.

Мова є основою національної культури. У ній зберігаються культурні коди нації, акумулюється її історична пам'ять. Вона є важливою складовою національної ідентичності й транслятором здобутків інших культур. Рівень розвитку мови корелюється з рівнем культурного розвитку нації. Для України це питання завжди було актуальним, але й досить контроверсійним, враховуючи складну спадщину, яку вона отримала у мовній сфері. До того ж уже на ранніх етапах існування Української держави виявилася стійка тенденція політизувати мовні проблеми, особливо напередодні парламентських і президентських виборів. Можливо, тому українська мовна політика тривалий час не вирізнялася визначеністю і послідовністю [1].

Особливо цікавим є включення до списку мов, які, згідно із Законом, дозволяється на регіональному рівні використовувати в освіті, судочинстві, роботі державних підприємств, установ та організацій тощо, русинської мови, при тому, що саме питання існування русинів як окремого етносу в Україні є контроверсійним і надзвичайно політизованим. Сумнівно, що зазначені функції зможуть виконувати ромська, караїмська і кримчацька

мови. Перша – через відсутність понаддіалектної норми, дві інші – через надзвичайно малу чисельність в Україні караїмів і кримчаків (близько 1200 і близько 400 осіб відповідно), з яких далеко не всі володіють мовою свого народу.

У законі є неузгодженості з чинним законодавством. Так, у ст. 4 зазначається: «Якщо чинним міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені в законодавстві України про мови, то застосовуються норми, які містять більш сприятливі положення щодо прав людини». Однак ст. 19 Закону «Про міжнародні договори України» чітко визначає: «Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору» [2].

Отже, упровадження регіональних мов або мов національних меншин у роботу місцевих органів державної влади, самоврядування, судочинства, освіти з відповідними кваліфікаційними вимогами при доборі службовців, суддів, вчителів та викладачів знизить соціальну мобільність у середині країни, призведе до поступового взаємного відчуження регіонів. Водночас можна передбачити зростання культурного (а в перспективі економічного та політичного) тяжіння цих регіонів до країн, частиною яких вони колись були. Особливо цьому сприятиме створення повнопрофільної системи державної освіти на регіональних мовах. Вищі навчальні заклади вже невдовзі почнуть орієнтуватися на освітні стандарти відповідних країн, а також на потреби їх ринку праці.

Література

1. <http://www.niss.gov.ua/articles/1227/>
2. Закон України «Про засади державної мовної політики» // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.